

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

H 3

DOM
2026-02-26
Meddelad i Luleå

Mål nr
260-26

KLAGANDE

1. [REDACTED]
2. [REDACTED]
3. [REDACTED]
Ombud: [REDACTED]
4. [REDACTED]
Ombud: [REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Västmanlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslut 2026-01-15, diariernr 6217-2025,
se bilaga 1

SAKEN

Licensjakt efter lodjur

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår yrkandena från [REDACTED] och
[REDACTED] om att förvaltningsrätten ska inhämta
förhandsavgörande från EU-domstolen.

Förvaltningsrätten avslår överklagandena i övrigt.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Västmanlands län (länsstyrelsen) beslutade om licensjakt efter högst fyra lodjur, varav högst två vuxna honor, i länet. I beslutet anges att jakten får bedrivas fr.o.m. den 1 mars 2026 t.o.m. den 31 mars 2026 eller till dess länsstyrelsen avlyser jakten. Skäl, villkor och övriga detaljer framgår av bilaga 1.

████████████████████ yrkar att förvaltningsrätten ska upphäva beslutet om licensjakt efter lodjur. Vidare yrkas att rätten inhämtar förhandsavgörande från EU-domstolen dels i fråga om det är förenligt med stöd av artikel 16.1 och bilaga 4 till rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) att bedriva jakt på lodjur enbart i syfte att minska lodjursstammens storlek, dels angående tolkningen av ”behöriga nationella myndigheterna” i samma direktiv. I vart fall yrkas att förvaltningsrätten upphäver villkoret att licensjakten inte får bedrivas senare än en timme efter att länsstyrelsen har avlyst jakten och i stället förordnar att licensjakten ska upphöra omedelbart då länsstyrelsen avlyser jakten.

████████ yrkar att beslutet om licensjakt ska ogiltigförklaras.

████████████████████ yrkar att beslutet om licensjakt på lodjur ska upphävas samt att förvaltningsrätten ska inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen.

████████ yrkar att förvaltningsrätten ska upphäva beslutet.

Länsstyrelsen ändrar inte beslutet.

Både i länsstyrelsens beslut och ██████████ åberopas rapporten *Inventering av lodjur 2025* av Rovdata, SLU och Viltskadecenter (hädanefter

”inventeringsrapporten”). Länsstyrelsen åberopar också bl.a. rapporten *Beskattningsmodell för lodjur, Prognoser för den svenska lodjurspopulationen 2027 vid olika beskattningsnivåer under 2026* av SLU och Viltskadecenter (beskattningsrapporten) och sin egen inventering av stora rovdjur i länet. Rovdjursföreningen åberopar bl.a. bedömningen från Länsstyrelsen i Norrbottens län att inte besluta om licensjakt på lodjur 2026, rapporten *En attitydundersökning om stora rovdjur och rovdjursförvaltning* från SLU/Umeå universitet 2021 (attitydundersökningen), Viltskadecenters statistik från 2024 om skador av stora rovdjur och stora fåglar på tamdjur, hundar och gröda, Viltskadecenters rapport *Stängsling mot rovdjur* från 2014 och 2021, samt rapporten *Rödlistade arter i Sverige 2020* från SLU och Artdatabanken. [REDACTED] åberopar EU-kommissionens tillkännagivande *Vägledning om strikt skydd för djurarter av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet*, Bryssel 2021. [REDACTED] åberopar bl.a. rapporten *Lynx gene flow i Fennoscandia* från SLU och Viltskadecenter 2024, och hänvisar även till attitydundersökningen. Också [REDACTED] åberopar attitydundersökningen.

Vad som i övrigt har framförts i målet kommer att framgå nedan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Viltet är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen (1987:259) eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen (3 § första stycket jaktlagen). Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara (27 § jaktlagen).

Av 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (hädanefter "förvaltningsförordningen") framgår följande. För förvaltningen av stora rovdjur ska det finnas rovdjursförvaltningsområden enligt följande.

1. Norra rovdjursförvaltningsområdet omfattar Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.
2. Mellersta rovdjursförvaltningsområdet omfattar Stockholms, Uppsala, Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län.
3. Södra rovdjursförvaltningsområdet omfattar Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne och Hallands län.

Efter förslag från samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och förekomsten av björn, järv och lo i vart och ett av länen inom områdena. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden (5 § förvaltningsförordningen).

Förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus (GYBS) hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden, se 23 c § jaktförordningen (1987:905).

Om det finns förutsättningar enligt 23 c § jaktförordningen och något annat inte följer av 24 a § samma förordning, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter bl.a. lo. Ett sådant beslut får utformas och förenas med villkor som är

ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar (23 d § jaktförordningen). Naturvårdsverket får överlämna till länsstyrelserna i ett sådant rovdjursförvaltningsområde som avses i 2 § förvaltningsförordningen att besluta om licensjakt efter bl.a. lo med stöd av 23 d § jaktförordningen, under förutsättning att antalet individer av arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förvaltningsförordningen (24 a § andra stycket jaktförordningen).

Nämnda bestämmelser i jaktförordningen är del av Sveriges införlivande av art- och habitatdirektivet. Enligt dess artikel 12.1 ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot att bl.a. avsiktligt fanga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjuret (*Lynx lynx*) omfattas av det strikta skyddet i nämnda bilaga. I artikel 16.1 anges undantagen från detta skydd vari punkt e) svarar mot kraven på licensjakt i 23 c § jaktförordningen. Den begränsade mängden för undantaget ska, enligt punkt 16.1 e, fastställas av de behöriga nationella myndigheterna.

EU-domstolen har uttalat att undantagsbestämmelserna ska tolkas restriktivt och att beslutande myndighet har bevisbördan för att det finns nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet (C-342/05 *Kommissionen mot Finland*, punkt 25). Vidare följer av proportionalitetsprincipen att undantag från artskydd ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64).

I avgörandet C-674/17 *Tapiola*, som gällde stamvårdande jakt på varg, en art som vid tidpunkten hade strikt skydd, uttalar EU-domstolen att artikel 16.1 i

princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bland annat tillåter dödande av individer inom de arter som nämns bilaga 4 a, förutsatt att vissa däri föreskrivna specifika villkor är uppfyllda (punkt 32). Härvid krävs att de mål som eftersträvas med jakten är klart och tydligt underbyggda, att myndigheten kan styrka att undantagen är ägnade att uppnå målen, att det i tillräcklig mån fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av GYBS för artens naturliga utbredningsområde med bedömning på både riks- och regionnivå samt att jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning avseende ett fastställt antal individer (punkt 80). Bekämpandet av tjuvjakt kan åberopas som en metod som bidrar till att bibehålla eller återställa GYBS hos den berörda arten, och således som ett mål som omfattas av artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet (punkt 43). Det följer av försiktighetsprincipen i artikel 191.2 fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) att om en bedömning av de mest tillförlitliga och tillgängliga vetenskapliga uppgifterna fortfarande ger utrymme för en viss osäkerhet om huruvida ett sådant undantag försvårar upprätthållandet eller återställandet av GYBS hos en utrotningshotad art, får medlemsstaten inte bevilja eller tillämpa undantaget (punkt 66).

Åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag (artikel 2.3 art- och habitatdirektivet). Detta utgör dock inte ett självständigt undantag från skyddssystemet och kan inte åberopas för att undgå skyldigheten att säkerställa att insamling av exemplar av en art i naturen är förenligt med bibehållandet av en GYBS för denna art (C-629/23 *Eesti Suurkisjad*, punkt 70).

Processuella frågor

██████████ ifrågasätter att länsstyrelsen, utifrån begreppet ”de behöriga nationella myndigheterna” i artikel 16.1 e) art- och habitatdirektivet, har

behörighet att besluta om licensjakt och framför bl.a. att utan sådan behörighet är beslutet en nullitet. Rovdjursföreningen har begärt att förhandsavgörande ska inhämtas också avseende beslutets innehåll.

[REDACTED] begär att förvaltningsrätten, ifall den överväger att fastställa beslutet, ska inhämta förhandsavgörande i frågan om det är förenligt med art- och habitatdirektivets rekvisit ”begränsad omfattning” att tillåta årligt återkommande beståndsbegränsande jakt av en strikt skyddad art, lodjur, när den nationella tilldelningen uppgår till 11 procent av medlemsstatens totala population och jakten inte är riktad mot identifierade skadeindivider.

Förvaltningsrättens bedömning

Länsstyrelsen har fattat beslutet efter delegation från Naturvårdsverket, beslut NV-03752-24, som i sin tur fattats med stöd av 24 a § jaktförordningen. Att en länsstyrelse då är behörig myndighet att besluta om jakt kan uttolkas ur en stor mängd praxis, bl.a. Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89. En länsstyrelse är en statlig myndighet som samtidigt kan antas ha bättre förutsättningar än Naturvårdsverket att ta hänsyn till förhållandena i det enskilda länet och att samråda med lokala aktörer. På denna punkt saknas skäl att ingripa mot beslutet eller att inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen.

I övrigt bedömer förvaltningsrätten att rättsläget enligt EU-rätten, som summeras ovan i de allmänna förutsättningarna och nedan avseende de specifika förutsättningarna för licensjakt, är tillräckligt tydligt och att inhämtande av förhandsavgörande även i denna del är obehövligt. Yrkandena om detta ska därför avslås.

Stammens storlek och sammansättning, GYBS och försiktighetsprincipen

██████████ framför bl.a. följande. Hela Sverige utom Gotland är det naturliga utbredningsområdet för lodjuret. Norrbottens län har inte beviljat någon licensjakt på lodjur för 2026, med motiveringen att lodjursstammen inte återhämtat sig tillräckligt. Senast licensjakt efter lodjur skedde i Norrbottens län var 2018. Att stammen återhämtar sig så långsamt inger betänkligheter över populationens framtida bevarandestatus. Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om lodjuret verkligen har GYBS i hela utbredningsområdet. Länsstyrelsen har bevisbördan för att licensjakten jämte övriga riskfaktorer inte kommer att försvåra upprätthållandet av GYBS. Ett jaktuttag kan få oanade negativa konsekvenser. Att besluta om licensjakt förefaller vara ett uppenbart risktagande och inte förenligt med försiktighetsprincipen i EUF-fördraget. Vidare har beskattningsmodellen utgivits i oktober 2025 medan inventeringarna genomförs under tiden oktober 2024–mars 2025. Detta betyder att underlaget inte innehåller helt aktuella uppgifter. Enligt beskattningsrapporten är det en tidsfördröjning på två år mellan jaktbeslutets dataunderlag och möjligheten att mäta effekten av genomförd jakt. Detta innebär en uppenbar osäkerhet, och jakt borde inte beslutas på ett så bristfälligt underlag. Dessutom ska försiktighetsprincipen alltid beaktas. Den illegala jakten, som antas uppgå till cirka 10 procent av populationen, har överhuvudtaget inte beaktats. Till detta kommer annan oberäknelig mortalitet såsom trafikdödade djur, sjukdomar och andra skador som kan påverka lodjurspopulationen.

██████████ framför bl.a. följande. EU är fört bakom ljuset av Sverige. Då antalet lodjur inte fick understiga det som fanns vid ingående av avtalet, redovisade Sverige endast det antal som inventerats i Mellansverige. Övriga cirka 1 000 lodjur redovisades aldrig till EU. Lodjuren är liksom vargarna isolerade från genetiskt utbyte och riskerar att drabbas av inavelsproblem över tid. Det är viktigt att bibehålla ett högre antal lodjur för att motverka att detta sker.

██████████ framför bl.a. följande. Lodjuret är rödlistat som sårbart eftersom arten löper stor risk att dö ut i vilt tillstånd i ett medellångt tidsperspektiv. Avseende GYBS ska ingå en bedömning av artens långsiktiga livskraft. Enligt ny genetisk forskning från år 2024 är den skandinaviska och den finska lodjurspopulationen genetiskt åtskilda, och utbytet är högst någon enstaka individ per generation. Forskarna konstaterar att detta genflöde är tillräckligt för att undvika fullständig genetisk isolering, men inte för att snabbt eller robust stärka den genetiska variationen i den skandinaviska populationen. Det svenska referensvärdet för lodjur har fastställts utan en redovisad särskild analys av populationens effektiva storlek. Det krävs en försiktighetsbaserad bedömning som även beaktar genetiska marginaler, kumulativa effekter av jakt och annan dödlighet samt osäkerheter i populationens långsiktiga utveckling. Andra orsaker till dödlighet, dvs. illegal jakt, skyddsjakt, trafikskador och liknade faktorer, måste beaktas vid bedömningen av om licensjakten kan utföras utan att försvåra upprätthållande av GYBS. Då beslut om licensjakt i Norrbottens län inte fattats sedan år 2018, är det inte visat att lodjuret har GYBS i hela sitt utbredningsområde. Eftersom det finns risk att lodjurspopulationen i Sverige inte uppnår GYBS, anser Naturskyddsföreningen att försiktighetsprincipen måste väga extra tungt i detta fall.

██████████ framför bl.a. följande. Enbart populationsstorlek är inte tillräckligt för att bedöma GYBS enligt EU-rätten. Beslutet redovisar inte hur licensjakten påverkar lodjurens genetiska variation, reproduktion och populationsstruktur. Enligt försiktighetsprincipen ska åtgärder som riskerar att försämra en arts bevarandestatus inte genomföras utan tydlig evidens. Lodjurens reproduktionstakt är relativt låg. I snitt får en hona två ungar per kull. De flesta honor får bara ungar vartannat år. Honor börjar vanligtvis reproducera sig först vid 2–3 års ålder. Ungefär hälften av alla födda ungar överlever inte till nästa vinter. De vanligaste dödsorsakerna är naturlig svält och konkurrens om föda, sjukdomar och svag kondition, predation av andra rovdjur, att modern dör t.ex. genom jakt, samt mänsklig påverkan av trafik, jakt eller störningar. Det kan noteras att

i Länsstyrelsen i Norrbottens län bedömer lodjursstammen i länet ännu inte har återhämtat sig efter tidigare jakt. Jakt kan leda till färre reproducerande honor, fler unga individer och minskad genetisk stabilitet. Lodjur vandrar inte heller på samma sätt som vargen gör, varför det inte går att räkna med genetiskt tillskott från Finland. Med en så liten population finns en klar risk för inavelsdepression.

Förvaltningsrättens bedömning

Som framgår av 24 a § jaktförordningen måste antalet individer av arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiga de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förvaltningsförordningen. Vidare har EU-domstolen uttalat att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma dess inverkan på bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet (*Tapiola* punkt 59). Detta medför dock enligt förvaltningsrättens mening inte att frånvaro av beslutad licensjakt i ett visst län kan tas till intäkt för att GYBS är hotad på nationell nivå.

Västmanlands län ingår i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det överklagade beslutet är ett av åtta beslut som avser licensjakt på lodjur 2026 i detta förvaltningsområde. Sammanlagt har 74 lodjur tilldelats genom besluten för mellersta rovdjursförvaltningsområdet, och 153 i hela landet.

Naturvårdsverket har i beslut NV-02105-23, som gäller t.o.m. den 29 april 2029 så länge inte annat beslutas, angett miniminivån för lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet till 347 individer, varav 17 i Västmanlands län. För hela Sverige anges miniminivån till 870 lodjursindivider.

Av inventeringsrapporten framgår att vid den senaste säsongen, 2024/25, kvalitetssäkrades 234 familjegrupper i Sverige. En familjegrupp är detsamma som en föryngring, och motsvarar cirka sex individer, med mindre variationer

av omräkningsfaktorn mellan olika delar av landet. I hela Sverige uppskattades antalet lodjur till mellan 1 152 och 1 581, ett spann där mittpunkten är 1 367 individer. Den svenska lodjursstammen kommer uppenbart att ligga högt över den nationella miniminivån även efter årets licensjakt om den genomförs.

Enligt beskattningsrapporten uppskattas lodjursstammen för den pågående säsongen 2025/26 till 481 individer i mellersta rovdjursförvaltningsområdet, och en beskattning på 40 lodjur antas motsvara den potentiella tillväxttakten, vilken – oaktat vad Rovdjursföreningen och Naturskyddsföreningen framfört – tar hänsyn till all dödlighet utom legal jakt. En licensjakt på 74 lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet kan därmed antas medföra en marginell minskning av antalet lodjur i detta förvaltningsområde, vilket dock ändå kommer att ligga högt över den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån. Det finns en tillräcklig marginal för den osäkerhet i beskattningsrapporten som uppenbart föreligger och som särskilt påtalas av Rovdjursföreningen.

Också på länsnivå framstår miniminivån som ohotad. I inventeringsrapporten anges att Västmanlands län under senaste säsongen hade 6 föryngringar av lodjur, varav 3 avser 6 föryngringar som delas med andra län och därför räknas som en halv föryngring vardera i länet.

Förvaltningsrätten finner att länsstyrelsens beslut är lämpligt med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt inte försvårar upprätthållande av GYBS avseende vare sig det lokala eller nationella beståndet. Det har enligt förvaltningsrättens mening inte framkommit tillräckliga belägg för att den svenska lodjursstammen för närvarande är hotad av inavel. Lodjur är inte en utrotningshotad art i Sverige och länsstyrelsen har inte trätt över försiktighetsprincipen. Att Norrbottens län inte ingår i årets licensjakt, leder inte till annan bedömning. Det saknas skäl för ingripande mot beslutet på de rubricerade grunderna.

Licensjaktens syfte

██████████ framför bl.a. följande. Det saknas stöd för beslut om återkommande jakt i populationsbegränsade syfte på en strikt skyddad art i de uttömmande undantagen i artikel 16 art- och habitatdirektivet. Varken av direktivet eller jaktförordningen framgår att undantag kan ges för jakt på en sådan art för att verkställa politiska beslut. Någon redovisning av att licensjakt har en positiv effekt på lodjurspopulationen kan inte utläsas av beslutet.

██████ framför bl.a. följande. Argumentet att jaktens syfte är att förhindra skada ifrågasätts eftersom endast skadorna är få och bl.a. avser jakthundar. Lodjur attackerar inte jakthundar helt oprovocerade. De försvarar sig mot jagande hundar. Det är inte lodjuren som är problemet utan de jagande hundarna när jakthundar skadas. Det är hunden som söker upp lodjuret och aldrig tvärtom. Har man inte en hund som är ren på den art som ska jagas kanske man inte ska släppa den utan skyddsväst vid jakt.

██████████████████ framför bl.a. följande. Det är inte visat att en omfattande jakt av en strikt skyddad art, lodjur, motverkar socioekonomiska konsekvenser på ett sådan sätt att det motiverar jakten. Eftersom licensjakten riskerar att försvåra upprätthållandet av GYBS för lodjuren i Sverige får hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov inte beaktas, jfr vargdomen *Eesti Suurkisjad*. Länsstyrelsen, som beslutat om licensjakt efter 4 lodjur, anger att dokumenterade skador på tamdjur, främst får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få och antalet varierar från år till år. Att det har skett enstaka skador orsakade av lodjur eller att populationen av lodjur har ökat betyder inte automatiskt att de strikta kraven för undantag i art- och habitatdirektivet och jaktförordningen är uppfyllda.

██████████ framför bl.a. följande. Av EU-domstolens praxis framgår att ett undantag med stöd av artikel 16.1 e art- och habitatdirektivet måste ha ett ändamål som framgår av beslutet. Detta ändamål måste ha stöd i direktivet. Länsstyrelsen har inte påvisat något behov av jakt på lodjur. Lodjur äter företrädesvis rådjur. Det finns inte samma byteskonkurrens med jägare som kan uppstå när det gäller varg, vilken företrädesvis livnär sig på älg. Det finns inget stöd för att tala om en bristande acceptans för lodjur. Lodjur är tvärtom populära. Skadorna på tamdjur i flera fall är så låga att de inte finns.

Förvaltningsrättens bedömning

Varken art- och habitatdirektivet eller svensk lag anger något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att licensjakt ska kunna beslutas. För bedömning om syftet kan nås med annan lämplig lösning, och om undantaget är proportionerligt, måste det ändå finnas ett syfte med licensjakten. Högsta förvaltningsdomstolen har ansett att det ligger inom en överprövande domstols kompetens att pröva om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (HFD 2016 ref. 89). I *Tapiola* understryks att ett tydligt angivet mål måste åberopas till stöd för beviljande av undantag. Det får bara göras i konkreta enskilda fall, för att uppfylla klart definierade krav och motsvara specifika situationer (punkt 41).

Det övergripande och långsiktiga målet för svensk rovdjurspolitik inbegriper att tamdjurshållning inte påtagligt ska försvåras och att socioekonomisk hänsyn ska tas (prop. 2012/13:191 s. 1 och 29). Dock behöver det för licensjakt inte föreligga någon förestående allvarlig skada eller uppfyllas något annat av rekvisiten för skyddsjakt i 23 a § jaktförordningen.

I länsstyrelsens beslut utvecklas licensjakten syfte. Länsstyrelsen framhåller syftet att skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning genom att bevara lodjursstammens GYBS och förbättra möjligheten för samexistens. En

växande lodjursstam kan öka skador på tamdjur och resulterade i ökade motsättningar med ortsbefolkningen. Förtroende för förvaltningen är därför enligt länsstyrelsen en nyckelfaktor för lodjurets GYBS i Sverige och i Västmanlands län på lång sikt.

Förvaltningsrätten anser att angivna syften kan godtas, jfr Kamrarrätten i Sundsvalls dom den 31 januari 2022, mål nr 545-21. Syftet att stärka förtroendet för rovdjursförvaltningen och acceptansen för vilda lodjur i länet, vilket är ägnat att minska den sociala acceptansen för illegal jakt, ligger enligt förvaltningsrättens mening i linje med art- och habitatdirektivet, jfr *Tapiola* punkt 43). Vidare nämner beslutet syftet att förebygga påverkan på löshundsjakt och fåbodbruk. Förvaltningsrätten anser att detta ingår i sådana ekonomiska, sociala och kulturella behov och regionala/lokala särdrag som ska tas hänsyn till enligt artikel 2.3 art- och habitatdirektivet (jfr även *Tapiola* punkt 25), och som i detta fall inte ska åsidosättas med stöd av vargdomen *Eesti Suurkijsjad* från EU-domstolen eftersom förvaltningsrätten har bedömt att den svenska lodjursstammens bevarandestatus inte är hotad.

Förvaltningsrätten bedömer att licensjaktens syften är tydliga och relevanta samt inte motsägs av att, enligt den åberopade attitydundersökningen, en majoritet har en positiv bild av lodjur. Sammantaget saknas det skäl för ingripande mot beslutet på denna grund.

Selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden samt villkor

██████████ framför bl.a. följande. Länsstyrelsens villkor innebär att jakten kan komma att fortsätta en timme efter att det totala antalet lodjur, som beslutet omfattar, har skjutits. Dessvärre sker ofta överskjutning för att tiden mellan att jakten ska avbrytas och avlysningen är för lång. En timme är en av-

sevärt lång tid och risken är uppenbar att överskjutning sker av en strikt skyddad art. Det torde inte heller vara förenligt med kravet på att jakten ska ske under strängt kontrollerade förhållanden.

██████ framför bl.a. följande. Jakten kommer att bedrivas mitt under lodjurets parningssäsong vilket bryter mot art- och habitatdirektivet. Dessutom får jägar-
na träna hundarna inför jakten redan den 1 februari, så störningen gäller från
februari till den 31 mars vilket är hela parningstiden. Snödjupet är mycket högt
med inslag av skare som inte bär ett djur som flyr i panik. Detta riskerar allvar-
lig skada både på det jagade lodjuret och de jagande hundarna.

████████████████████ framför bl.a. följande. Lodjurens parningstid inleds i
början av mars och sammanfaller således med jakttiden. Hundanvändning är
tillåten och två hundar får samtidigt ställa eller förfölja ett och samma lodjur.
Länsstyrelsen tillåter också spårning och ringning med motordrivna fordon,
trots att detta enligt huvudregeln är förbjudet. Sammantaget innebär detta en
intensiv jaktform med hög grad av störning av lodjurens naturliga beteenden
under en biologiskt känslig period. Det riskerar att störa lodjurens rörelse-
mönster och sociala interaktioner, skapa instabilitet i parbildning och medföra
stress som kan minska sannolikheten för lyckad parning. Utebliven eller störd
reproduktion under ett enskilt år kan få konsekvenser för populationens utveck-
ling över längre tid.

████████████████████ framför bl.a. följande. Jakten bedrivs under lodjurens parnings-
tid, vilket i sig bryter mot artikel 12 art- och habitatdirektivet. Den frågan be-
rörs inte ens i beslutet. Jakt försämrar populationens långsiktiga livskraft. Hon-
kvoter är inget bra sätt att komma till rätta med problemet eftersom det är svårt
att se könet på ett lodjur vid jakt.

Förvaltningsrättens bedömning

Villkoret om högst två hundar som får ställa eller förfölja ett och samma lodjur är tillåtet enligt 4 kap. 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2022:4) om förvaltning av stora rovdjur. Villkoret om jakttid följer vad som anges i 5 kap. 4 § samma föreskrifter. Enligt sistnämnda bestämmelse är jakttiderna för licensjakt på lo i norra rovdjursförvaltningsområde hela perioden från den 1 mars till den 15 april, och i övriga delar av landet hela perioden från den 1 mars till den 31 mars. Det har enligt förvaltningsrättens mening inte framkommit att dessa villkor överträder EU-rätten.

Såsom [REDACTED] framfört, är huvudregeln enligt 31 § jaktlagen att jakt inte får ske från motordrivna forskaffningsmedel. Det följer dock av 21 § jaktförordningen att dispens får beslutas bl.a. om detta behövs för att licensjakt på lo ska kunna genomföras. Det krävs enligt paragrafen också att det inte finns någon annan lämplig lösning och att upprätthållandet av GYBS hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde inte försvåras. Undantag beslutas av den myndighet som beslutar om jakten i det enskilda fallet. Länsstyrelsen har i detta fall tillåtit motorfordon för att söka efter lodjursspår, men inte för att skjuta, förfölja eller genskjuta djuret, hindra att det undkommer eller avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Förvaltningsrätten bedömer, särskilt mot bakgrund av lodjurets snabbhet, att sökning med motordrivet fordon behövs för att genomföra licensjakten och att det inte finns någon annan lämplig lösning. Förvaltningsrätten har enligt ovan bedömt att lodjurets GYBS inte är hotad, och villkoret om motordrivet fordon ändrar inte denna bedömning. Villkoret bedöms inte strida mot gällande rätt.

Förvaltningsrätten anser vidare att det av [REDACTED] ifrågasatta villkoret, att jakten inte får bedrivas senare än en timme efter att länsstyrelsen avslust jakten, måste ses ihop med villkoret att anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske snarast och senast en timme efter att lodjuret fällts

eller påskjutits. Det framgår också av beslutet att länsstyrelsen använder SMS-tjänst och att den som jagar därtill är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning. Enligt förvaltningsrättens mening har länsstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka överskjutning till följd av eftersläpande information, en risk som inte helt kan elimineras.

Licensjakten i länet får pågå under en månad, avser högst 4 individer varav högst 2 får vara honor, och är inte ägnad att minska antalet lodjur till lägsta tillåtna nivå. Annat har inte framkommit än att kravet på strängt kontrollerade förhållanden är uppfyllt. Kravet på selektivitet är också uppfyllt (jfr HFD 2023 not. 39, punkt 30). Skäl saknas för ingripande mot beslutet på någon av dessa grunder.

Annan lämplig lösning

██████████ framför bl.a. följande. Det går att genom förebyggande åtgärder hindra eller i vart fall minimera riskerna för lodjursangrepp på tamdjursbesättningar. En sådan förebyggande åtgärd är att sätta upp rovdjursavvisande stängsel. I en rapport från SLU/Viltskadecenter 2021 från 2021 framkom att ett stängsel bestående av färnät kompletterat med två eltrådar inte passerades av något lodjur.

██████████ framför bl.a. följande. Alla förebyggande lösningar måste uttömmas framför att döda en strikt skyddad art. Det kan t.ex. vara rovdjursavvisande stängsel, att ta in tamdjur på kvällen och anpassa mänsklig verksamhet till förekomst av rovdjur. Att ett lodjur rent fysiskt kan ta sig över ett hinder innebär inte att rovdjursavvisande stängsel saknar effekt eller inte är ett relevant alternativ. Bedömningen måste ta sikte på hur lodjur normalt beter sig gentemot stängsel samt hur dessa är utformade, placerade och underhållna.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten noterar att länsstyrelsen har beskrivit att andra åtgärder vidtas i länet för att förebygga eller mildra skador orsakade av lodjur. I beslutet nämns ersättningar vid skador, skyddsjakt, bidrag till förebyggande insatser, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Det som [REDACTED] har anfört om de rovdjursavvisande stängslens effektivitet, och härvid åberopat en rapport från Viltskadecenter, förtjänar att tas på allvar. Det framgår dock av den åberopade rapporten att försöken gjordes i djurparker, inte i lodjurens långt större naturliga utbredningsområde var de kommer i kontakt med både inhägnade och frigående tamdjur. Härvid måste också beaktas att lodjur, liksom andra kattdjur, har en särskilt utpräglad förmåga att klättra och hoppa. Vidare ska bedömningen av om det finns annan lämplig lösning utgå från de faktiska omständigheterna vid tiden för beslutet, oaktat om det eventuellt varit lämpligt att agera på ett annat sätt i ett tidigare skede, jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 14 februari 2014, mål nr 3854–3856-13. Därtill har Kammarrätten i Sundsvall i dom den 5 oktober 2016, mål nr 2103-16, särskilt uttalat att ett aktivt fåbodbruk förutsätter att djuren ska kunna beta fritt och därmed inte kan skyddas med rovdjursavvisande stängsel.

Förvaltningsrätten bedömer att syftet med licensjakten inte kan uppnås med enbart de andra åtgärder som också vidtas i länet. Också på denna grund saknas det skäl för ingripande mot beslutet.

Proportionalitetsbedömning och slutsats

[REDACTED] framför bl.a. följande. Undantag från ett strikt skydd ska vara precisa och proportionerliga, inte breda och förebyggande i största allmänhet. En central del i prövningen är skadebilden. Bedömningen av behov

av licensjakt och proportionalitet måste vila på dokumenterade angrepp av lodjur på tamdjur.

██████████ framför bl.a. följande. Beslutet uppfyller inte det EU-rättsliga kravet på proportionalitet. I beslutet anges inga omständigheter i den andra vågskålen, såsom lodjurens viktiga roll i ekosystemet, att de reglerar rådjursstammen och att många vill uppleva lodjur och motsätter sig jakt. Även lodjur som överlever den stora störningen, med hundträning och jakt med lösspringande jakthundar, kan påverkas negativt i sin fortplantning.

Förvaltningsrättens bedömning

Det överklagade beslutet innebär licensjakt på 4 lodjur. Licensjaktens skador på stammens reproduktion i länet mildras genom den skonsamma honkvoten. Förvaltningsrätten bedömer att beslutet är proportionerligt utifrån de behov som motiverar undantag från strikt skydd.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att länsstyrelsen har visat att samtliga krav för licensjakt är uppfyllda. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Målet har avgjorts av rådmannen ██████████

I avgörandet har även nämndemännen ██████████ ██████████ och ██████████ deltagit.

██████████ har föredragit målet.

Kungörelsedelgivning

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
INKOM:	2026-02-13
MÅLNR:	260-26
AKTBIL:	5

Beslut om licensjakt efter lodjur i Västmanlands län 2026

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om;

1. licensjakt efter högst fyra (4) lodjur varav högst två (2) vuxna honor, så kallad honkvot, i Västmanlands län under 2026. Med vuxen hona avses i detta beslut en hona som väger 14 kg eller mer i levandevikt.
2. undantag från förbudet att söka efter och spåra vilt med motorfordon. Undantaget gäller endast under tiden som licensjakten är tillåten, den 1 mars 2026 till och med den 31 mars 2026 eller till dess Länsstyrelsen avlyser jakten. Undantaget gäller endast för att söka efter spår av lodjur i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Dessa beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Villkor för jakten

- Jakt får bedrivas från och med den 1 mars 2026 till och med den 31 mars 2026 eller till dess Länsstyrelsen avlyser jakten.
- Jakten kommer att avlysas då det totala antalet djur, alternativt två vuxna honor, fällts eller påskjutits och avräknats inom länet, eller om jakttiden löpt ut.
- Licensjakten får inte bedrivas senare än en timme efter att Länsstyrelsen har avlyst jakten eller efter den tidigaste tidpunkt då det blivit känt för jägaren att jakten är avlyst eller att samtliga tilldelade djur har fällts. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvarare och sms-tjänst.

- Jakten får endast ske inom jaktområdet. Jaktområdet omfattar Västmanlands län, se karta (*bilaga 1*).
- Högst två hundar som är lämpliga för jakten, som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på ett och samma lodjur under en och samma dag.
- Den som jagar är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar om återstående tilldelning, tfn: 010-224 93 02, *knappval 1*.
- Motordrivna fordon som används i samband med att söka efter spår av lodjur får endast användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000.

Jaktledare

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd innan varje jakttillfälle. Jagar en person ensam är denne jaktledare. Utöver de villkor som nämns ovan, ansvarar jaktledaren även för att:

- inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen,
- underlätta för besiktningspersonalen efter det att ett lodjur fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats,
- minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter lo bedrivs,
- informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande,
- informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och att ha löst jaktkort (viltvårdsavgift),
- informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lo,
- informera varje jaktdeltagare om riskerna för skadskjutning

av lo, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och endast skjuta rena sidoskott mot stillastående djur.

Anmälan och hantering av fällt eller påskjutet lodjur

- Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur.
- Vid anmälan om påskjutet lodjur, ska skytten ange följande uppgifter:
 - skyttens och jaktledarens namn, och telefonnummer,
 - när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
 - var djuret fällts eller påskjutits (plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater).
 - om möjligt djurets kön.
- Fällt eller påskjutet lodjur ska avräknas licenstilldelningen i det län där det först påsköts.
- Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller bestämmelser eller dödas av andra orsaker under den tid då licensjakt är tillåten ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen.
- Om lodjur påskjutits och inte blir kvar på platsen får endast sådan jakt som syftar till att fälla det påskjutna lodjuret bedrivas inom det aktuella jaktområdet. Licensjakten i övrigt får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.
- Den som har påskjutit ett lodjur ska ansvara för att skottplatsundersökning genomförs för att ta reda på om lodjuret är skadat eller inte. Spår på skott- och fallplats får inte förstöras.
- Eftersök ska, om inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att lodjuret är oskadat, genomföras fram till dess att:
 - djuret påträffats dött,
 - djuret påträffats skadat och avlivats,
 - djuret inte kan anträffas.
- Den som har påskjutit ett lodjur ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
- Den som har påskjutit ett lodjur ska redovisa till Länsstyrelsen hur skottplatsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller.
- Om skadeskjutet lodjur inte anträffats ska tillgängligt material såsom blod, hår eller spillning från det skadade

djuret samlas för DNA-analys, enligt besiktningspersonalens instruktioner.

- Påskjutet lodjur ska avräknas det tillåtna antal djur som får fällas, såvida inte skottplatsundersökningen eller andra omständigheter visar att det är uteslutet att djuret skadats eller att det vid fältkontroll kan fastställas att djuret inte skadats.

Besiktning av fällt lodjur

- Länsstyrelsens besiktningspersonal ska besiktiga samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningspersonal.
- Om Länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas.
- Vid besiktning av det fällda lodjuret ska skytten tillsammans med besiktningspersonal märka lodjuret och dokumentera besiktningen på det sätt som Länsstyrelsen anvisar.

Hantering av skinn och kropp från fällt lodjur

- Länsstyrelsens besiktningspersonal ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till Statens veterinärmedicinska anstalt.
- Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt för handjur, testiklar och penisben ska medfölja kroppen.
- Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:
 - länsstyrelsens besiktningspersonal har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fällt djur. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar,
 - flådd kropp inklusive huvud överlämnas till länsstyrelsen enligt överenskommelse med besiktningspersonal,
 - jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt,
 - skinnet ska märkas med transponder (mikrochip) av besiktningspersonal vid sidan av flåsnittet vid buk eller

bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller.

Beskrivning av ärendet

Enligt den av regeringen antagna propositionen *En hållbar rovdjurspolitik*¹ fastställs att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Vidare konstateras att utbredningsområdet för lodjur i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län, tamdjurshållning ska inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det är mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen.

Lodjur är listade i art- och habitatdirektivet² bilaga 4 samt betecknas med "N" i artskyddsförordningens³ bilaga 1. Detta innebär att arten kräver noggrant skydd för att inte riskera "gynnsam bevarandestatus". Bedömningen av en arts status utgår från dess referensvärde. Referensvärdet anger det lägsta antalet individer av en rovdjursart som ska finnas i Sverige. Riksdagen anger intervall för referensvärden och Naturvårdsverket har i uppdrag att rapportera ett preciserat referensvärde för varje rovdjursart till EU kommissionen. Rovdjurens bevarandestatus rapporteras vart sjätte år och bör baseras på bästa tillgängliga kunskap och vetenskapliga expertis.

På regional nivå bryts referensvärdena ner till miniminivåer. För lodjur anges det en miniminivå per förvaltningsområde och per län. De samlade miniminivåerna får inte understiga den nationella nivån för gynnsam bevarandestatus, det vill säga det nationella referensvärdet för respektive art. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för lodjur i Sverige är 870 individer⁴⁵. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för mellersta

¹ Prop. 2012/13:191, 2013/14: MJU7

² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

³ Artskyddsförordning (2007:845)

⁴ Mills, L. S., Hebblewhite, M., & Eacker, D. R. (2018). Bayesian population viability analysis for lynx and wolverine in Scandinavia.

⁵ Torbjörn, N. (2013). Population viability analyses of the Scandinavian populations of: bear (*Ursus arctos*) lynx (*Lynx lynx*) wolverine (*Gulo gulo*).

rovdjursförvaltningsområdet är 347 individer och miniminivån för Västmanlands län är 17 individer⁶.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt:

”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åtlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”

I propositionen *En ny rovdjursförvaltning*⁷ infördes möjligheten för Naturvårdsverket att delegera rätten att besluta om jakt på rovdjur till länsstyrelserna.

Lodjursinventering

I enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter och inventeringsmetodik, inventeras lodjur årligen genom antal föryngringar. Antalet föryngringar räknas sedan om till individer genom olika omräkningsfaktorer⁸

Efter inventeringsperioden 2024–2025 dokumenterades 325 familjegrupper i Skandinavien (234 i Sverige och 91 i Norge). Den nationella lodjurspopulationen i Sverige uppskattas till ca 1 152–1 581 individer⁹ och bedöms ha gynnsam bevarandestatus. Av de 234 svenska familjegrupperna, dokumenterades 96,5 i mellersta förvaltningsområdet, 6 av dessa fanns i Västmanland. Det innebär att

⁶ Naturvårdsverket (2024), Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområde och län. Dnr NV-02105-23

⁷ Prop. 2008/09:210

⁸ Andrén och Aronsson, 2025, Beskattningsmodell för lodjur - Prognoser för den svenska lodjurspopulationen 2027 vid olika beskattningsnivåer under 2026

⁹ Frank, J. & Brøseth, H. 2025. Inventering av lodjur 2025. Bestandsövervakning av gaupe i 2025. Bestandsstatus för store rovdjur i Skandinavien. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Nr 2-2025. 31 s

den senaste uppskattningen av lodjurpopulationen i Västmanlands län är ca 30–35 individer och det är stor geografisk spridning på lodjuren i länet¹⁰.

Den svenska lodjurspopulationen varierar naturligt mellan olika år. Det beror delvis på en naturlig variation i reproduktionstakten och dels på att det vissa år är svårt att inventera på grund av bristande spårförhållanden för inventeringen. Populationsdynamiken påverkas också av andra faktorer. I mellersta förvaltningsområdet är tätheten av rådjur en betydande faktor som påverkar lodjurspopulationens utveckling.

Trenden för den nationella populationen anses vara stabil, då endast mindre variation uppvisats. Samma trend gäller för det mellersta förvaltningsområdet¹¹ men Västmanland har en minskade trend¹². Det är andra året i rad som det dokumenterats färre observationer av lodjur ett år jämfört med säsongen innan. Det innebär att den uppskattade populationen i länet minskat från 38–44 individer under 2022/2023, då lodjurspopulationen i länet var som störst, till 25–41 2023/2024 och ner till de ca 30–35 individer som dokumenterats vid den senaste inventeringsperioden.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Socioekonomiska aspekter i rovdjursförvaltningen utgår från rovdjurens sociala och ekonomiska påverkan på förutsättningar för människors verksamhet och vardag. Det kan innebära kostnader och nyttor med avseende på rovdjursförekomst, exempelvis rovdjursturism och rovdjursjakt, skador med konsekvenser för olika näringar, människors rädsla för rovdjur och rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden så som löshundsjakt och fäbodbruk.

Skador på tamdjur, främst får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få och antalet varierar från år till år. På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skyddsjakt eftersom risken för

¹⁰<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2f8110451975d2f3bc191f2/1749713069526/Inventeringsrapport%20stora%20rovdjur%202024%E2%80%932025.pdf>

¹¹ Frank, J. & Brøseth, H. 2025. Inventering av lodjur 2025. Bestandsövervakning av gaupe i 2025. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Nr 2-2025. 31 s

¹²<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.2f8110451975d2f3bc191f2/1749713069526/Inventeringsrapport%20stora%20rovdjur%202024%E2%80%932025.pdf>

skador kan komma att öka.

Beskattning och samverkan

I enlighet med propositionen *En hållbar rovdjurspolitik*¹³ samverkar länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län grundas på Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer för lodjur¹⁴, respektive läns förvaltningsplaner, samt gällande författningar. Samverkan har även skett mellan de tre rovdjursförvaltningsområdena.

Som stöd i förvaltningen publicerar Sveriges lantbruksuniversitet, på uppdrag av Naturvårdsverket, årligen beskattningsmodeller för lodjur, varg och järv. Beskattningsmodellen utgår från föregående års inventeringsresultat och visar på nästkommande års populationsutveckling utifrån olika uttag. Beskattningsmodellen tar hänsyn till den naturliga variationen i populationen kopplat till bytestätheter med mera men förvaltningen måste lämna utrymme för variationerna i inventeringen. Länen i varje förvaltningsområde kommer därför gemensamt överens om hur hög risk att hamna under referensvärdet som anses lämplig.

För licensjakt 2026 har länen i MFO enats om ett gemensamt uttag på max 80 individer. Det innebär en uppskattad population för 2027 på ca 390–580 individer¹⁵. Förvaltningsområdets lodjurspopulation beräknas därmed fortsatt vara över miniminivån om 347 individer och lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus påverkas ej. Risken att hamna under mellersta rovdjursförvaltningsområdets miniminivå bedöms i modellen vara knappt 5 %. Länsstyrelserna inom mellersta förvaltningsområdet bedömer även att det utöver licensjakten finns utrymme för skyddsjakt under 2026, om behovet skulle uppstå.

Motivering till beslutet

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. En ökande

¹³ Prop. 2012/13:191, 2013/14:MJU7

¹⁴ Naturvårdsverket (2024), Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområde och län. Dnr NV-02105-23

¹⁵ Andrén och Aronsson, 2025, Beskattningsmodell för lodjur - Prognoser för den svenska lodjurspopulationen 2027 vid olika beskattningsnivåer under 2026

lodjurspopulation kan leda till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress. Vilket i sin tur kan resultera i en ökad motsättning mellan förvaltningen och ortsbefolkningen. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjurs-, och här specifikt lodjursförvaltningen, är att bibehålla en regional förvaltningsnivå, uttryckt i ett intervall om 4–5 föryngringar årligen i Västmanlands län.

Viltförvaltningsdelegationen i länet har ännu inte beslutat om nya förvaltningsmål, eftersom den nationella förvaltningsplanen för lodjur inte är fastställd. Länsstyrelsens bedömning är att den tidigare beslutade förvaltningsnivån för lodjur utgör en indikativ målbild tills en ny plan eller förvaltningsnivå är beslutad. Att med god marginal ligga över miniminivån och tillåta en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur bedömer Länsstyrelsen ligger i linje med länets senast beslutade förvaltningsplan och förvaltningsmål. Att det för närvarande inte finns någon gällande förvaltningsplan för lodjur är därför inte i sig något hinder mot beslut om licensjakt.

Syftet med licensjakten är att möjliggöra förutsättningar för en fortsatt hållbar lodjursförvaltning och förbättra möjligheten för samexistens genom att stabilisera populationen inom länet. Syftet är i enlighet med propositionen *"En hållbar rovdjurspolitik"*. Förtroendet för förvaltningen är därför enligt Länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Västmanlands län på lång sikt.

Gynnsam bevarandestatus

Det uttag av lodjur som, vid licensjakt, sammanlagt planeras fällas i mellersta rovdjursförvaltningsområdet bedöms inte riskera rovdjursförvaltningsområdets miniminivå på 347 individer och därmed inte lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Vid bedömning av möjligt jaktuttag i Västmanlands län har hänsyn tagits till hur stor andel av lodjursstammen som finns i Västmanland och vilka förutsättningar som råder. Vidare har Länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip och tagit hänsyn till en population med vikande trend. Så att det jaktliga uttaget tillåter eventuell skyddsjakt

efter problematiska individer samt medger ett utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

Årets jaktuttag i länet, om totalt fyra (4) lodjur, maximalt två (2) vuxna honor, bedöms av Länsstyrelsen vara rimligt med hänsyn till samtliga ovanstående faktorer och i linje med länets förvaltning utan att populationen riskerar att hamna under länets miniminivå.

Syftet med maxuttag av vuxna honor är att minska risken för att ett för stort uttag av vuxna honor görs och därmed påverka lodjursstammen mer än beräknat. Möjligheten att besluta om en kvot för antalet vuxna honor som kan fällas har övervägts eftersom ett uttag av vuxna honor kan påverka prognosen för populationen 2027 i större utsträckning än uttag av hanar och unga djur.

I bedömningen ingår också att risken för underbeskattning av lodjursstammen i förhållande är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka lodjurets gynnsamma bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlag för kommande förvaltningsbeslut. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskapen att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är en vedertagen metodik inom all viltförvaltning.

Strängt kontrollerad jakt

Jakt som ett inslag i förvaltning av de stora rovdjuren kan minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet, såväl som i Västmanlands län, att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen i största möjliga utsträckning med andra åtgärder som bidrag till förebyggande insatser, ersättningar vid skador, skyddsjakt, samråd och

information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Andra tänkbara lösningar för att uppnå syftet skulle kunna vara flytt eller sterilisering av lodjur. Länsstyrelsen anser att ingen av dessa lösningar är lämpliga. För att uppnå syftet med att stabilisera populationen inom förvaltningsintervallet anser Länsstyrelsen att ingen annan lämplig lösning än licensjakt finns.

Länsstyrelsens bedömning är därmed att licensjakt efter lodjur kan medges för att reglera lodjursstammen och för att det inte finns någon annan lämplig lösning, då det inte riskerar att försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.

Sammanfattning

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt hålla stammen stabil inom länets indikativa förvaltningsnivå. Jakt som ett inslag i förvaltningen av de stora rovdjuren kan därmed minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet, såväl som i Västmanlands län, att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde.

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt artikel 12.1 a), Art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur återfinns i bilaga 4 a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1. e), Art- och habitatdirektivet följer att; förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 28 § jaktlagen (1987:259) ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas, om vilt har skadats vid jakt.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde.

I 23 c § samma förordning anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § samma förordning följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Enligt andra stycket i 49 samma förordning ska den som avser att bedriva sådan licensjakt efter varg, järv eller lo som avses i 23 c § ska anmäla det till jaktkortsregistret.

Enligt 5 b §, samma förordning ska den som vid tillåten jakt har fällt eller påskjutit björn, varg, järv eller lo ska anmäla detta till länsstyrelsen utan dröjsmål och senast samma dag.

Andra stycket 17 §, samma förordning, anger att vid jakt efter björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin ska en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Enligt 2 § förordningen om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (2009:1263), ska det för förvaltningen av stora rovdjur finnas rovdjursförvaltningsområden enligt följande;

1. *Norra rovdjursförvaltningsområdet* omfattar Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.
2. *Mellersta rovdjursförvaltningsområdet* omfattar Stockholms, Uppsala, Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län.
3. *Södra rovdjursförvaltningsområdet* omfattar Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne och Hallands län.

Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4), Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) samt Naturvårdsverkets beslut om *Överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter lodjur* (NV-03752-24).

Information

Jakt på lodjur

Lodjur får enligt 9 § jaktförordningen jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Det är inte tillåtet att använda fällor för fångst av lodjur med stöd av detta beslut.

Påskjutning definieras enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur enligt följande: Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att lodjuret är träffat.

I samband med anmälan om fällt lodjur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsperson kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Registrering av jägare

Den som är jägare under licensjakten ska registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister innan jakt påbörjas.

Anmälan kan göras på följande sätt:

- Inloggning med Bank-ID till Jägarregistret på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>
- Ring Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer).
- Ring talsvar: 0771-18 34 11 och följ instruktionen.

Du får ingen bekräftelse på din registrering, oavsett vilken metod du använder för att registrera dig. Däremot kan du kontrollera din registrering genom att logga in i Jägarregistret.

Anmälan och information om återstående tilldelning via telefon

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske **snarast, senast inom en timme efter fällt eller påskjutet lodjur**.

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: 010-224 93 02, **knappval 2**.

Vid anmälan ska anmälaren ange följande uppgifter:

- skyttens och jaktledarens namn och telefonnummer
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
- var djuret fällts eller påskjutits (plats på karta, alternativt koordinater)
- djurets kön

För telefonsvar om återstående tilldelning, ring: 010-224 93 02, **knappval 1**.

För SMS om återstående tilldelning registrera dig på följande länk:

https://www.idrelay.com/customersv6/lst/vastmanland/forms/sms-list_lodjur.htm

Försäljning av lodjursskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från detta förbud. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik enligt 27 § jaktlagen (1987:259) och att all hundanvändning ska präglas av detta. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 2 kap. 9 § djurskyddslagen (2018:1192) som säger att djur inte får överansträngas.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

Upplysning om kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att detta beslut ska delges genom kungörelse. Kungörelseannons införs i Post- och Inrikes Tidningar. Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen Västmanlands län, i Västerås.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från datum för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom tio dagar införts i tidning enligt ovan.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Acko Ankarberg Johansson med vilthandläggare Charlotte Hansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har vikarierande länsråd Stefan Renlund, chefsjurist Louise Klofelt och jurist Patrik Nordin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Karta över jaktområdet

Kopia till

Viltförvaltningsdelegationen i Västmanlands län
Mellersta rovdjursförvaltningsområdet
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Naturvårdsverket

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västmanlands län antingen via e-post; vastmanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västmanlands län, 721 86 Västerås.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 19 februari 2026. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppges sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastmanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 90 00. Ange diarienummer 6217-2025.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.